

ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

***Альманах
наукового товариства «Афіна»
кафедри культурології та музеєзнавства***

Випуск 18

Засновано у 2003 році

Рівне – 2018

ББК 71.0
А 43
УДК 008:168.522

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 18 / За ред. проф. В. Г. Виткалова. Рівне: РДГУ, 2018. 195 с.

Головний редактор:

Виткалов С.В. – доктор культурології, професор, культурології та музеєзнавства РДГУ

Редакційна колегія:

- Волков С.М.** – доктор культурології, професор, заступник директора з наукової роботи Інституту культурології НАМУ
- Виткалов В.Г.** – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри культурології та музеєзнавства РДГУ (заступник головного редактора, відповідальний секретар)
- Випих-Гавронська А.** – доктор мистецтвознавства (габілітований), професор, проректор відділу розвитку Академії ім. Я. Длугоша (Польща)
- Петрова І.В.** – доктор культурології, професор, завідувач кафедри культурно-дозвілєвої діяльності КНУКіМ
- Єфіменко А.Г.** – доктор мистецтвознавства, професор Українського Вільного університету (Мюнхен, Німеччина)
- Пелех Ю.В.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-педагогічної та навчально-методичної роботи РДГУ
- Потанчук Т.В.** – доктор педагогічних наук, професор кафедри пісенно-хорової практики та постановки голосу РДГУ
- Круль П.Ф.** – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри теорії та історії виконавського мистецтва ДВНЗ «Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаніка»
- Кушнарєнко Н.М.** – доктор педагогічних наук, професор, проректор із наукової роботи ХДАК
- Постоловський Р.М.** – кандидат історичних наук, професор, ректор РДГУ
- Сабадаш Ю.С.** – доктор культурології, професор кафедри культурології та інформаційної діяльності Маріупольського державного університету
- Стоколос Н.Г.** – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри релігієзнавства і теології Національного університету „Острозька академія”
- Костюк Л.К.** – кандидат історичних наук, доцент кафедри культурології і музеєзнавства РДГУ, керівник СНТ «Афіна»
- Швецова-Водка Г.М.** – доктор історичних наук, професор кафедри документальних комунікацій та бібліотечної справи РДГУ
- Яремко-Супрун Н.О.** – доктор мистецтвознавства, професор кафедри музичного фольклору РДГУ

Рецензент:

Гончарова О.М. – доктор культурології, професор Київського національного університету культури і мистецтв

Науковий редактор і упорядник випуску – **проф. Виткалов В.Г.**

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Paris, FRANCE):
ISSN 2521-1366 (Online), ISSN 2415-802X (Print)

Видання індексується Google Scholar, РИИЦ (РФ), Index Copernicus (Польща), «Cosmos» (США) та «Research Gate» (Німеччина)

Редакція не завжди поділяє точку зору автора. За точність наведених цитат, імен, прізвищ, дат відповідальність несуть автори.

Друкується за рішенням вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 11 від 24.11.2017 р.)

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р. Зареєстровано Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.

The aim: to research the Novograd-Volynsky Museum.

Research methodology: there has been used research methods concerned with cultural studies, specific historical study analysis.

Results. There are many treasures of Polissya in the museums of Zhytomyr region: ethnographic, natural, historical, cultural, and scientific pieces, some of which have no analogues in Ukraine. There are museums of different types in Novograd-Volynsky, in particular, the Novograd-Volynsky Museum of local History, the basis of which is the collection of materials collected by the experts of Zhytomyr region. Many cultural events provide youth upbringing in patriotic education and full development. The activity of Kosach Family House are of great value. It is dedicated to the family in which the writer Lesya Ukrainka was born. Kosach Family House is exciting not only for the exploring and showing the life and work of Lesya Ukrainka but and for the life of all the Kosach family. It represents the atmosphere of a unique Ukrainian family, which brought up a powerful and creative individual. No less interesting are the Museum of Flax, the Museum of Medicine History, the Private Ethnographic Exhibition, which also aim to explore the ancestors' wealth, to preserve and collect testimonies of a glorious past, to prepare and demonstrate other exhibitions for the youth upbringing, the adoption of their history and high responsibility in memory of the ancestors.

Novelty. The museum employees use traditional and innovative forms of work with visitors – exhibitions, excursions, scientific and practical conferences, seminars, round tables, presentations, contests, quests, holidays, master classes, creative workshops, thematic meetings and evenings, theatrical events, cognitive and educational projects for children, adults and others.

The practical significance. The findings can be applied in new developments in the field of culture. The paper may be of a particular interest to the specialists in training the organizers of cultural events.

Key words: museum, Novograd-Volynsky, excursion, exhibition, cultural events, projects.

Надійшла до редакції 21.10.2018 р.

УДК 327.2.14

ДИТЯЧЕ УМЕБЛЮВАННЯ В ІНТЕР'ЄРІ ПОЛІСЬКОЇ ХАТИ: КОЛИСКА

**Підцерковна Ярослава Йосипівна,
Павлунь Василь Ростиславович** – старші викладачі кафедри
образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва,
Рівненський державний гуманітарний університет, м. Рівне

Стаття спрямована на огляд своєрідної «візитної картки» – колиски як виду дитячого умеблювання в інтер'єрі поліської хати. Заявлена проблема носить камерний характер, оскільки колиска, як особлива типологічна група, посідала сакральне місце у скромному і водночас монументальному інтер'єрі багатодітної поліської родини і виступала як засіб оберегу життя дитини і безсмертя роду. На цьому тлі, на основі зібраних польових етнографічних матеріалів, наявних джерел і наукової літератури автори досліджують колиску як варіант реліктового явища матеріальної культури поліщуків; залучають факти лінгвістичного аналізу щодо означення цього предмету дитячих меблів; в історичному аспекті визначають наявність локальних особливостей у конструкції поліської колиски, спричинених конкретними місцевими умовами; подають її типологічний ряд, види, матеріал, розміри, форму, варіанти конструктивних з'єднань, технологічні аспекти виготовлення «інструменту гойдання».

Ключові слова: Полісся, хата, інтер'єр, умеблювання, люлька, колиска.

Актуальність проблеми. Поліська «дома» – своєрідна слов'янська реліквія з великою кількістю прадавніх культів, спрямованих підкреслити гармонію світобудови та захистити родину від зовнішнього впливу. Для поліщука його домівка була малою батьківщиною, про яку пам'ятаєш і куди прагнеш повернутися. «Їду до доми» – ще й до сьогодні з гордістю заявляють поліщуки. І в цьому важливий феномен людської оселі, основний елемент матеріальної і духовної культури України загалом.

Огляд досліджень і публікацій. Внутрішнє обладнання поліського житла у своїй основі є загальноукраїнським. Кожна частина його мала своє функціональне і, водночас, обрядово-символічне значення, особливості свого речового комплексу й естетичного оздоблення. Етнографічні розвідки провідних українських учених (Х. Вовка, П. Чубинського, Г. Лозко, М. Станкевича, Р. Захарчук-Чугай, Є. Антоновича, А. Данилюка, Р. Радовича, Р. Сілецького) показали, що інтер'єр поліської хати ніколи не був статичний, він постійно змінювався відповідно до днів тижня, великих календарних свят. В інтер'єрі відображалися значні події родинного життя (народження, весілля, смерть). За твердженням Г. Лозко, коли в хаті була породілля з немовлям, ліжко завішувалося тканиною,

перекинутою через жердину. Таку завісу не знімали упродовж шести тижнів, коли мати і дитина були найбільш вразливі. Ще був своєрідний охоронний засіб, що рятував від «поганих очей» і водночас змінював інтер'єр хати [11; 325]. Тотожний факт підтверджує відомий етнограф Д. Зеленін, наголошуючи, що протягом сорока днів від народження дитина, маючи статус «чужого», долає стан переходу до локусу «свого» [10; 331].

Для новонародженого закінчується довга «дорога в дев'ять місяців» і, нарешті, «переступивши поріг» – лімінальну межу оселі, він потрапляє до нового свого пристанища – «доми», де його зустрічають батьки. Поява дитини в парадигмі християнського світобачення – реінкарнація її із Пекла в концепт Раю. Остаточним доповненням інтер'єрної межі, що існувала між різними просторовими сегментами поліської хати і з'єднувала їх із народженням дитини, є хрещення маляти і ритуальне вкладання його у колиску.

В інтер'єрі поліської хати колиску розглядали як сакральний центр, «висхідну точку творення родинної організації» [2; 88].

Чи не тому заявлена авторами проблема має камерний, утаємничений характер і через те очевидним перебільшенням було б стверджувати, що колиску, як типологічну групу дитячого умеблювання, вивчено з достатньою повнотою. Саме тому, пропонується праця спрямована на огляд своєрідної «візитної картки» поліської коліски. На основі зібраних польових матеріалів, наявних джерел і наукової літератури спробуємо визначити один із видів дитячих меблів – колиску; дослідимо сакральне значення поліської коліски; означимо її типологію, види, матеріал, форму, функціональне призначення; окреслимо технологічні аспекти виготовлення «інструменту гоїдання» від «люльки» до «коліски».

Щодо походження назви «коліска» учені досі не виробили єдиної концепції. Окрім інваріантної назви «коліска» на Рівненському Поліссі активно функціонують ще й такі її відміни як «колишка», «коліска», «колібка», «качелька», «байка», «люлька», «люля», «ненька».

Згідно з наявними джерелами назва «коліска» походить від давньоруської мови «колибать», «качать». Спільною основою слів є образ циклічного ритму, безкінечності і безперервності розвитку всесвіту, довершеності і гармонії [17; 95]. Слово «коло» однокореневе з лексемами – колесо, колосок, колодязь, коліска. Якщо врахувати, що вказаними словами поліщуки возвеличували найсокровенніші іпостасі – сонце, хліб, воду, любов, дитя), то коліска – колесо в інтер'єрі поліської хати символізувала, з одного боку, продовження загальної ідеї людства – народження, а з іншого, вважалася джерелом сонячної енергії на мікросвіт дому, магічним оберегом захисту дитини.

Не зважаючи на фрагментарність історичних джерел, які стосуються порушеної проблеми, спробуємо означити типологію поліської коліски.

Х. Вовк у «Студіях до української етнографії» підкреслював: «Над ліжком чи полом або біля нього підвішують, іноді цілком особливим способом, колиску для дитини; при цьому треба зазначити, що ця мебля в Україні ніколи не буває стояча, а завше висяча...» [3; 114].

Класифікуючи типологічну групу колісок Є. Антонович, Р. Захарчук-Чугай, М. Станкевич фіксують перший тип – «коліска підвісна (вервечана, завісна)» [1; 70].

Наявний факт побутування підвісного варіанту колісок підтверджують інформатори з усіх районів Рівненського Полісся. Найчастіше респонденти з Рокитнівського району вказують на розміщення підвісних колісок у правому куті хати – «там де печка», «там де тепло», «пуд глухой стеной», «та де курей тримали».

Як зазначає дослідник поліського житлобудівництва А. Данилюк: «Праворуч від входу – піл для спання. Він займає 1/3 хати. Під ним взимку часто тримали картоплю, над ним переважно висіла виплетена з лози коліска, яку підвішували до сволака» [4; 37].

Отримані дані дають підстави для фіксації видів підвісної коліски стосовно технологічного прийому її творення – *плетена*, та використання матеріалу – *з лози*. Відрадно зауважити, що таку колиску поліщуки називали «люлька». Вона мала сакральне значення, оскільки ототожнювалася з лоном матері, з якого щойно з'явилася на світ дитина – «ляля».

Округла форма коліски сама по собі вже була оберегом від нечистих сил, від яких намагалися захистити дитину. Зазвичай, таку «люльку» виготовляли сільські майстри, довіряючи своїй руці, зору, відчуттю або батько дитини, «якщо мав певні навички» [6]. Колиску – «люльку» яйцевидної форми виготовляли з окореної лози («білого пруття»), яке заготовляли влітку. Знімали кору «драчкою». Це інструмент із двох паралельних стержнів, унизу склепаних до купи, що трохи розходяться доверху. Між ними протягують пруття – «дубці». Овальне дно «люльок» – найдавніший технологічний зразок поліської коліски. Її підвішували до стелі на «учіпках», виготовлених із

«дубців». Зауважимо про інваріантність такого виду «люльок» – їх можна транспортувати («переносити») з місця на місце.

Влітку жінка забивала три кілки в землю (чи в полі, чи в городі, чи в саду) і «вішала на них люльку». Це дозволяло матері виконувати «свою роботу», а «вітер люльку колихав» [5].

В обстежених пам'ятках Рівненського Полісся переважає варіант підвісної овальної «люльки» плетеної із соснового коріння.

Колишній майстер із м. Костопіль – М. Мельник виплітав такого виду «люльки» з десятирічного віку, і, в силу матеріальних причин, продавав їх у Сосновці, Березному, Костополі, Межирічах. За його переказами, соснове коріння росло дуже довгим (від 10 до 15 метрів). Його видирали спеціальними «сапами». За день роботи можна «надерти» цілий пучок. Кору з коріння здирали. Потім, очищене, розривали на 2-3 частини. Обруч для люльки робили з ліщини, «бо вона добре гнеться». Іноді коріння фарбували натуральними барвниками, а потім «плели смужками». Підвішували люльку до «бальки» за «кручок», який треба було замовити у коваля, чотирма конопляними «верьовками». До люльки кріпили «крайку» – конопляну мотузку з петлею для ноги, «щоб колихати» [7].

Виготовлення дитячої підвісної колиски з соснового коріння зумовлювало створення особливого характеру художнього образу: твердий фіксований об'єм, красу у звучній ритміці переплетіння, що утворювали фактуру різного рисунка, нагадуючи то шахівницю то спіральну розетку. За своїми властивостями еластичний сосновий корінь мав рівноматовий полиск поверхні.

Найбільш поширеним видом підвісних дитячих меблів – колисок на Поліссі вважали «рамну люльку». Вона за призначення є найбільш практичною [19; 80].

На раму нашивали кусок полотна, яке не дуже туго натягувалося і утворювало заглибину. В неї клали дитину. До чотирьох куточків рами прив'язували шнурки. Все це чіпляли на гак, який кріпився до сволока. Такий опис рамної колиски, що була у кожній родині, яка мала дітей. Здебільшого, рамна люлька виготовлялася батьком чи дідом дитини і передавалася з покоління в покоління. Вона прийшла до поліщуків з глибокої давнини, як наслідок носіння жінками своїх дітей у полотні чи хустці.

Зміна форми такої колиски на прямокутну (іноді квадратну) з напівкруглим дном із полотна внесла нове «прочитання» її символічного призначення. Як інструмент сакрального інтер'єру поліської хати, вона водночас символізувала чотири сторони світу, чотири кутки хати, народження нової людини. Наявність у рамній колисці домотканого полотна аналогії процесу творення світу, де його структура – «сітка неба» через Божий хрест (переплетіння ниток) наділяло магічної здатністю тканину бути використаною як непрохідний захисний кордон між семантичними сферами: «свогочужого» [15; 92]. Полотно, як оберіг у колисці, «зустрічало» прихід дитини у світ поліської родини, як теплий провідник (пелюшка) супроводжувало новонародженого упродовж лімінального стану, утверджувало відродження дитини у новому християнському статусі – власній сорочці.

За традицією, кожна поліська родина – користувалася єдиною рамною колискою, змінюючи лише «попінки», тобто тканину, яку підшивали до основи [12; 61]. Ця особливість підкреслювала єдність і спадковість поколінь, була своєрідним знаком ідеї родинності, де всі діти виколисувалися у спільній «домівці – люлі», міняючи тільки первинний одяг колиски на «свій».

Серед розкиданих інформаційних уламків про поліську рамну колиску знаходимо цікаві наративи з Костопільського району, де старожили переконують, що «товсту раму» для люльки плели з лози», а потім обшивали полотном, «щоб діти міцно спали»; на Рокитнівщині – чотири березові дощечки збивали в раму і затягували легенько мішковиною – «від злих сил»; на Сарненщині «рамку збивали з чотирьох кленових палок» і завішували полотном, «щоб красивий син зростав».

Про стародавність розглядуваного нами «інструменту коливання» на Поліссі свідчить також ще один вид підвісної дерев'яної колиски – «довбанки». Характеризуючи обладнання житла в західних областях України С. Чехович, зокрема, зазначає, що за відсутності у сім'ї грошей, щоб замовити колиску, «мати клала дитину в коритце – «нецки». Вона або стояла на «причі», або висіла на шнурках. Часом батько з куска верби робив заглиблення, «формував два вуха та проверчував у дні дірку, і це була примітивна колиска» [21; 81].

Незважаючи на поодинокий характер відповідних відомостей, маємо підстави стверджувати про побутування такого виду колисок скрізь на теренах Рівненського Полісся. Підтвердження цього знаходимо в інформації старожилів: «колись люльки робили з липи, такі – довбанки, як ночовки. Коли не було за що замовити люльку у майстра, то дитину, «колисали у ночовках» [8]. У с. Космачів Костопільського району «довбанку» виготовляв батько з липи для дівчинки, а з клена – для хлопчика, «щоб були діти красивими, дужими і співочими».

Така колиска мала округлу форму і була неглибока, тому мати «обкручувала її полотном, щоб дитина не впала». «Довбанка» чи ночовки кріпилися шнурками – «конопляними мотузками» до гака, вбитого у сволок.

Неабияку роль у процесі функціонування підвісної колиски та під час її обслуговування відігравала висота її розміщення. Підвішування люльки було не випадковим: все тепле повітря піднімалося вгору, що забезпечувало обігрів дитини. Вважалося, що небесні сили охороняють дитину, піднесену над землею, тоді маля краще росте і накопичує життєву енергію.

Ще одним конструктивним рудиментом, який засвідчує зв'язок небесного і земного, міцності і довговічності оселі поліщука, виступав сволок – дерев'яна «балька», на якій занотовували імена домочадців, важливі події в житті людини і до якої підвішували колиску. Такий контекст цілком суголосний з висновками відомих знавців традиційного поліського житлобудівництва Р. Радовича і Р. Сілецького, які простежують сволок – масивний брус, на якому тримається стеля, як оберіг, що зв'язує хату «як пояс деда сем'ю» [16; 82]. Дуже важливий той заряд та енергія, що вкладали майстри у будівництво сволока. Він являв собою акумулятор мисленної енергії Всесвіту, де хата – своєрідна точка духовного відліку; початок шляху – дороги, що актуалізується як і доля дитини.

Під час розгляду питання про висоту підвішування колиски, поліщуки крєвно берегли й використовували окремі ритуальні вимоги давнини: люльку вішали на рівні грудей матері, що слугували природним барометром. Коли у груди холодно, колиску піднімають вище, якщо гаряче – опускають нижче. Такий підхід забезпечував дитині правильний тепловий режим, підсилював присутність мами, збуджував апетит.

У контексті порушеної проблеми на увагу заслуговують способи підвішування колисок: мотузки-«учіпки» в'язали до купи або всі нарізно і чіпляли на гак у сволоку чи стелі; колиску вішали на дерев'яну «ключку», прив'язану до мотузки і протягнуту у дірку, зроблену у сволоку; часом вішали на дрючок, закладаючи його за сволок.

Подальшим етапом розвитку підвісної люльки на Рівненському Поліссі є *стоячі* колиски, прямокутної форми з напівкруглим плетеним (чи плоским) дном та «профільованими і різьбленими побічними» [1; 70].

Нині існує декілька історичних гіпотез стосовно їх походження: перша з них звернена до змін у народному будівництві українського Полісся у 60-70 рр. ХХ ст. Багатокімнатні, наближені в плані до квадрата, житлові споруди витісняють традиційну поліську хату кінця ХІХ ст., розширюють стриманий і скромний інтер'єр, перетворюючи його у більш рухомий, з рисами художнього оздоблення; друга – пропагування дитячих ліжечок у медичних пунктах наприкінці ХІХ ст. стимулювало сільських майстрів до виготовлення нового типу колисок; третя – стрімкий розвиток деревообробних підприємств на Поліссі розширив асортимент колисок «на замовлення»; четверта – змінена форма і тип колиски естетично вписувалися у новий інтер'єр поліської хати.

Згідно заявлених польових матеріалів, перші дерев'яні стоячі колиски відрізнялися від сучасних дерев'яних ліжечок тим, що у них були нижчі бильця. Побутування такого варіанту колисок продиктовано сталістю поліських родинних традицій. Висока народжуваність в обстеженому регіоні змушувала сільських умільців зважити на такий факт, що у багатодітних поліських родинах старші брати і сестри, зазвичай, гляділи «менших дітей» і їм важко було «брати» з колиски дитину через високі бильця. З часом, стоячі колиски з низькими бильцями вдосконалилися, бо малята з них випадали і травмувалися.

Заслугує на увагу варіант побутування в поліських селах «скринькової» стоячої колиски. Умовно можна сказати, що то була «збита з дощечок скриня», що кріпилася на випнутих ногах і гойдалася [19; 80]. Вона легка, тому влітку її «привішують на дерев'яних гаках перед хатою», або ставлять на стояки – «клюки» на землю [21; 81].

Респонденти заявляють, що стоячі дерев'яні колиски завжди мали в собі «відбиток» майстра. Під час творення колиски, через контакт із матеріалом – деревом закладалася основа оберегу для дитини. Тож дуже важливо, щоб колиску робили у доброму самопочутті, з добрими думками і в гарному настрої.

Із роками стоячі дерев'яні колиски отримали «нове обличчя» – «бігунові», «колиски на дугах – гойдалках», «колиски на півкрукках», колиски на полозках». Усі назви такого виду колисок об'єднані однокореневим словом – колисати (гойдати). Відрадно, що поліщуки здавна свято вірили в ту обставину, що весь космічний рух, за прикладом годинникового механізму, підпорядкований єдиній ритмоструктурі. Це дозволяло людині в певні життєві періоди (народження) впливати на різноманітні процеси буття Всесвіту, а відтак і на всю навколишню природу. В силу таких знань і розуміння їх

обряд колісання дитини, де мати обрядовою дією (гойданням), словом (колисковою), думкою («запускає» годинник долі) стає непорушним законом життя дитини, його духовною і матеріальною підосною.

«Бігунові» коліски в поліських хатах стояли на «полу», біля батьків, і призначалися, як правило, для охрещених дітей. Сталість народного звичаю зобов'язувала повитуху після церкви нести хрещеника до коліски: «Дай, Боже, сон усіх сторін». Охрещена дитина з власним іменем, подолавши часовий відрізок у 40 днів, нарешті «переходила» з підвісної люльки (де вона – «пискля», «ляля», «лімінальна особа») у «зелений дім» – коліску-гойдалку.

«Піл», на якому стояла коліска сприймався поліщуками як «новий кордон» для дитини між християнським і потойбічним світами, між тепер «своїм» і минулим «чужим». Щоб захистити дитину, під «бігунові» коліски клали гострі предмети – «залізяку, оту ще, що з родин її мати носила коло себе» (ніж).

Домінування «бігунової» коліски після хрещення дитини змінювало інтер'єр поліської хати. Прямокутна чи човникоподібна, з високими спинками і побічними, різьблена – гойдалася з боку на бік біля маминої лежанки, акумулювавши в рухові увесь мікросвіт хати на своєму естетичному призначенні.

Творення «бігункових» колісок було складним і відповідальним. Майстер із с. Яринівка Березнівського р-ну – А. Довгалюк зазначає, що «робити коліски – то справа духовна: перед тим як почати, треба обов'язково помолитися і попросити Божого благословення».

Опанувавши ремесло «цілком самостійно», майстер виготовляє коліски лише «класичні» – з дерева та лози, на дугах – гойдалках». Обов'язково висушує деревину (дуб, сосну, вільху), очищає її за допомогою щітки з грубою поверхнею. Перевагу надає сосні тому, що цей матеріал м'якший і найкраще піддається обробці. Готову коліску майстер покриває лаком на водній основі, що не шкідливий для здоров'я дитини [9].

Дослідження поліських дерев'яних колісок дає можливість виділити їх локальні особливості. Насамперед це стосується матеріалу, з якого їх виготовляли. Поліщуки, що залюднили величезні простори, вкриті непрохідними лісами, з давніх-давен добре знали на породах дерев. Тому і обирали для дитячих меблів (колісок) найкращі, найчистіші. Особливою увагою у майстрів користувалася сосна з дрібними рівними кільцями, яка мала найбільшу щільність. Кора мала червонувате забарвлення. Для коліски поліщуки ніколи не використовували похилого дерева, чи того, що виросло від сонця на захід, «бо не буде більше в хаті дітей». Не брали майстри матеріал із дерева, яке росло в одному стовбурі зі всохлим, чи звалене блискавкою («діти будуть хворіти») [4; 15]. Раділи сосновим коліскам, які наповнювали хату поліщука запахом живиці, урівноважували дихання дитини, зміцнювали сон. Поліщуки шанували всі свої дерева, знаючи про її цілющі властивості, тому шанобливо, як молитву, берегли й передавали через століття нащадкам знання – «міти»:

– «Матимеш доньку – то присипляй її у вербовій або калиновій колісці. Буде завжди бадьорою, жвавою. Пошле доля сина, хай батько завчасно коліску зробить з явора або дуба. Це найкращі «чоловічі» породи дерев. Вони додають сили, а ще, кажуть, розуму в голівку. А як хочеш щоб ніжний зріс, то краси його серденьку додасть ясен» [20; 43].

– «Щоб дитина сон добрий мала і злі духи їй не ввижались – зроби з верби коліску» [13; 88].

– «З рівної м'якої деревини тополі чи липи зроби коліску, щоб дитина була струнка і красива» [14; 88].

Неабияку роль у процесі творення колісок відігравав характер застосування деревини. Старожилі зазначають, що він відрізнявся в інтер'єрі хати заглаженою фактурою, теплим золотавим тоном. Майстри обробляли деталі коліски тонше, бо їх можна розглядати зблизька. В ході експлуатації поверхня колісок поступово відполіровувалися, виявляючи ніби «з глибини» красу текстурного малюнка.

Різьблення поліських колісок з ознакою «обрубаних» елементів, виконаних «немов сокирою, щоб було швидше» монументально обрамлювало побічницю коліски обереговою символікою. Часом тоновані свічкою оригінальні знаки на колісці «розетки», сонце, місяць, зорі, квіти, птахи, ніби писали книгу життєвого «сценарію» дитини.

Природний колір темного дуба, смугастої сосни, світлої липи і ясена, рожевої верби, м'якої тополі тепло гармоніювали з вибіленими стінами поліської хати, виразною фактурою домотканого полотна.

Донині на Поліссі існує звичай – «вийшла з ужитку коліску ніколи не викидали на звалок, її берегли доти, поки люди жили в осідлі» [18; 21].

Підсумовуючи викладений матеріал, можемо констатувати:

– основним «інструментом» гойдання дітей в селах Рівненського Полісся була колиска. Її розміщення в житловому інтер'єрі поліської хати; функції, конструкція та пов'язана з нею народна термінологія засвідчує її традиційність і загальноукраїнський характер;

– наявність локальних особливостей у конструкції, технології, видах колисок спричинені конкретними місцевими умовами (географічним розміщенням, доступністю матеріалу, збереженням та передаванням у спадок давніх зразків технології творення колисок батьками чи сільськими майстрами);

– колиска, як особлива типологічна група, посідала чільне місце у скромному і водночас монументальному інтер'єрі поліської оселі, виступала як засіб оберегу дитини крізь призму сакрального призначення;

– у житті багатодітної поліської родини перевага надавалася «рамній люльці», яка виступала своєрідним провідником дитини «між двома світами – «чужого» і «свого». Поява дерев'яної «стоячої» колиски внесла видозміну в інтер'єр хати і життя дитини – християнина.

Список використаної літератури

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів : Світ, 1993. 272 с.
2. Богомолець О. В. Символи та обереги сакрального простору українського дому. *Вісник Черкаського нац. ун-ту. Серія «Філософія»*. Черкаси, 2016. № 1. С. 84-91.
3. Вовк Х. К. Студії з української етнографії. Київ : Мистецтво, 1995. 355 с.
4. Данилюк А. Г. Наша хата. Етнографічний нарис про традиційне поліське житло. Луцьк : Надстир'я, 1993. 63 с.
5. *Записано у 1993 р. від Ковальчук Антоніни Василівни в с. Рокитно*, Рокитнівського р-ну, Рівненської обл. *Приватний архів авторів*.
6. *Записано у 2014 р. від Левчук Ганни Юрївни, 1943 р. н. у с. Кузьмівка* Сарненського р-ну, Рівненської обл. *Приватний архів авторів*.
7. *Записано у 2014 р. Інгушетинковою Яною Олександрівною, членом МАНу у Рівненській обл. від Мельника Миколи Калениковича, 1935 р. н. у м. Костопіль*. *Приватний архів авторів*.
8. *Записано у 2014 р. від Шемедюк Надії Станіславівни, 1954 р. н. у м. Костопіль*. *Приватний архів авторів*.
9. *Записано у 2014 р. Інгушетинковою Яною Олександрівною, членом МАНу у Рівненській обл. від Довгалюка Анатолія Михайловича, 1975 р. н. у м. Костопіль*. *Приватний архів авторів*.
10. Зеленин Д. К. Восточнославянская этнография. М., 1991.
11. Лозко Г. С. Українське народознавство. Київ : Зодіак ЕКО, 1995. 368 с.
12. Лукашенко Т. Українські обереги своїми руками. Харків : Віват, 2015. 224 с. (Корисна книга).
13. Маковій Г. П. Затоптаний цвіт: Народознавчі оповідки. Київ : Укр. письменник, 1993. 205 с.
14. *Народознавчі свята* / Упоряд. Л. Шелестова, Н. Чиренко. Київ : Шк. світ, 2007. 128 с..
15. Никорак О. І. Традиційні тканини Полісся: ритуальні функції. *Полісьязнавство: наук. фольклорно-етнограф. та мистецтвознавчі студії*. Рівне : Волинські обереги, 2006. 222 с.
16. Радович Р., Сілецький Р. Стеля та сволок у традиційному будівництві поліщуків (конструктивно-технологічний та обрядовий аспекти) *Народознавчі зошити*. 1996. № 2. С.78-94.
17. *Словарь символов* / Авт. – сост. М. В. Адамчик. Минск : Харвест, 2010. 224 с.
18. Скуратівський В. Т. Покуть. Київ : Довіра, 1992. 236 с.
19. *Хрестоматія з народознавства: Для вчителів, студентів та учнів старших класів* / Уклад. М. М. Немиро. Рівне : Алікс, 1993. 164 с.
20. Цимбалюк В. І., Жайворонок В. В. Світлиця: Народознавство: Ч. I: Навч. посіб. для початкових кл. серед. шк. Київ : Центр пед. інновацій України, МДП «Витоки», 1992. 127 с.
21. Чехович С. Обладнання житла на західних областях УРСР [Електронний ресурс] *Народна творчість та етнологія*. 2016. № 3. С. 76-84. Режим доступу: <http://nte.etnolog.org.ua/smist/2016/№3/75.pdf>.

References

1. Antonovych Ye. A., Zakharchuk-Chuhai R. V., Stankevych M. Ye. Dekoratyvno-prykladne mystetstvo. Lviv : Svit, 1993. 272 s.
2. Bohomolets O. V. Symvoly ta oberehy sakralnoho prostoru ukrainskoho domu. Visnyk Cherkaskoho nats. un-tu. Seriya «Filosofia». Cherkasy, 2016. № 1. S. 84-91.
3. Vovk Kh. K. Studii z ukrainskoi etnohrafii. Kyiv : Mystetstvo, 1995. 355 s.
4. Danyliuk A. H. Nasha khata. Etnohrafichnyi narys pro tradytsiine poliske zhytlo. Lutsk : Nadstyria, 1993. 63 s.
5. *Zapysano u 1993 r. vid Kovalchuk Antoniny Vasylyvny v s. Rokytno*, Rokytnivskoho r-nu, Rivnenskoj obl. Pryvatnyi arkhiv avtoriv.

6. *Zapysano u 2014 r. vid Levchuk Hanny Yuriivny, 1943 r. n. u s. Kuzmivka Sarnenskoho r-nu*, Rivnenskoï obl. Pryvatnyi arkhiv avtoriv.
7. *Zapysano u 2014 r. Inhushetynkovoïu Yanoïu Oleksandrivnoïu, chlenom MANu* u Rivnenskoï obl. vid Melnyka Mykoly Kalenykovycha, 1935 r. n. u m. Kostopil. Pryvatnyi arkhiv avtoriv.
8. *Zapysano u 2014 r. vid Shemediuk Nadii Stanislavivny, 1954 r. n. u m. Kostopil*. Pryvatnyi arkhiv avtoriv.
9. *Zapysano u 2014 r. Inhushetynkovoïu Yanoïu Oleksandrivnoïu, chlenom MANu* u Rivnenskoï obl. vid Dovhaliuka Anatoliia Mykhailovycha, 1975 r. n. u m. Kostopil. Pryvatnyi arkhiv avtoriv.
10. *Zelenyn D. K.* Vostochnoslavianskaia etnohrafyia. M., 1991.
11. *Lozko H. S.* Ukrainske narodoznavstvo. Kyiv : Zodiak EKO, 1995. 368 s.
12. *Lukashenko T.* Ukrainski oberehy svoïmy rukamy.. Kharkiv : Vivat, 2015. 224 s. (Korysna knyha).
13. *Makovii H. P.* Zatoptanyi tsvit: Narodoznavchi opovidky. Kyiv : Ukr. pysmennyk, 1993. 205 s.
14. *Narodoznavchi sviata* / Uporiad. L. Shelestova, N. Chyrenko. Kyiv : Shk. svit, 2007. 128 s..
15. *Nykorak O. I.* Tradytiini tkanyny Polissia: rytualni funktsii. Polissiaznavstvo: nauk. folklorno-etnohraf. ta mystetstvoznavchi studii. Rivne : Volynski oberehy, 2006. 222 s.
16. *Radovych R., Siletskyi R.* Stelia ta svolok u tradytiinomu budivnytstvi polishchukiv (konstruktyvno-tekhnolohichni ta obriadovy aspekty) Narodoznavchi zoshyty. 1996. № 2. S.78-94.
17. *Slovar symbolov* / Avt. – sost. M. V. Adamchyk. Mynsk : Kharvest, 2010. 224 s.
18. *Skurativskiy V. T.* Pokut. Kyiv : Dovira, 1992. 236 s.
19. *Khrestomatia z narodoznavstva: Dlia vchyteliv, studentiv ta uchniv starshykh klasiv* / Uklad. M. M. Nemyro. Rivne : Aliks, 1993. 164 s.
20. *Tsybaliuk V. I., Zhaivoronok V. V.* Svitlytsia: Narodoznavstvo: Ch. I: Navch. posib. dlia pochatkovykh kl. sered. shk. Kyiv : Tsentr ped. innovatsii Ukrainy, MDP «Vytoky», 1992. 127 s.
21. *Chekhovych S.* Obladnannia zhytla na zachidnykh oblastiakh URSR [Elektronnyi resurs] Narodna tvorchist ta etnolohiia. 2016. № 3. S. 76-84. Rezhym dostupu: <http://nte.etnolog.org.ua/smist/2016/№3/75.pdf>.

ДЕТСКОЕ МЕБЛИРОВАНИЕ В ИНТЕРЬЕРЕ ПОЛЕСКОЙ ИЗБЫ: КОЛЫБЕЛЬ

**Подцерковная Ярослава Йосиповна,
Павлунь Василий Ростиславович** – старшие преподаватели кафедры
изобразительного и декоративно-прикладного искусства,
Ривненский государственный гуманитарный университет, г. Ривне

Предлагаемая статья направлена на обзор своеобразной «визитной карточки» – колыбели как вида детского меблирования в интерьере полеской избы. Заявленная проблема носит камерный характер, поскольку колыбель как особая типологическая группа занимала сакральное место в скромном и одновременно монументальном интерьере многодетной полеской семьи и выступала как средство оберега жизни ребенка и бессмертия рода. На этом фоне, на основании собранных полевых этнографических материалов, имеющих источники и научной литературы авторы исследуют колыбель как вариант реликтового явления материальной культуры полешуков; приобщают факты лингвистического анализа по определению этого предмета детской мебели; в историческом аспекте определяют наличие локальных особенностей конструкции полеской колыбели, вызванных конкретными местными условиями; представляют ее типологический ряд, виды, материал, размеры, форму, варианты конструктивных соединений, технологические аспекты изготовления «инструмента колыхания».

Ключевые слова: Полесье, изба, интерьер, меблирование, люлька, колыбель.

CHILDREN FURNISHING IN POLISSIA HUT INTERIOR: A CRADLE

Pidtserkovna Yaroslava – senior lecturer of the Department of Fine, Applied and Decorative Arts;
Pavlun Vasyi – senior lecturer of the Department of Fine, Applied and Decorative Arts
Rivne State University of Humanities, city of Rivne

This research has been focused on the review of the original *visiting card* presented with a cradle as a type of child's furnishing in Polissia hut interior. Stated issue has been given a chamber character as the cradle described as a particular typological group has obtained the sacral place in plain and simultaneously monumental interior of Polissia multi-member family and has been presented as the mean to protect child's life and generation eternal life. Against this background basing on collected field ethnographic data, existed resources and scientific literature the authors research the cradle as the option of relict phenomenon of Polissya material culture, involve the facts of linguistic analysis towards the definition of this object of children furniture; determine in historical aspects the presence of local peculiarities of Polissia cradle construction caused with the specific local features; present its typological range, types, material, sizes, shape, options of constructive connections, technological aspects of *swing instrument* making.

Key words: Polissia, hut, interior, furnishing, bassinet, cradle.

UDC 327.2.14

CHILDREN FURNISHING IN POLISSIA HUT INTERIOR: A CRADLE

Pidtserkovna Yaroslava – senior lecturer of the Department of Fine, Applied and Decorative Arts;
Pavlun Vasyl – senior lecturer of the Department of Fine, Applied and Decorative Arts
Rivne State University of Humanities, city of Rivne

The research relevance. The interior of Polissya hut is an original culture field of Ukrainian folk who has been created for ages not with the help of professional architect's individual talent but due to the folk craftsmen according to the traditional worldviews. These ones have been propagated in the inheritance from the generation to other one represented by furniture making functionally necessary for person's activity. A cradle has obtained the special place in Polissia housing interior as a sacral centre of family organizing genesis.

Nowadays under the globalization and individualization conditions family cult with its long-held traditions, mysterious character, family order and hard-working people has been destroying. Currently the samples of traditional housing still have been presented in researched region. However, the author has emphasized the fact that the hut with a complex traditional furnishing has not been presented in the concrete. Modern rocking beds have ousted the cradles to the attic. According to this fact housing interior has changed in the whole.

The need to research the phenomenon of children furnishing presented with the cradle has arisen. The author highlights that by itself the cradle accumulates the age-long mental experience of Polissia people, creates a new sense of the folk pedagogical culture, saves spiritual values, intellect, and art genius, propagates it to the descendants, provides a harmonic child soul ecology which is a part of that live environment we call the world.

The aim of the research is to reveal the local technological beginnings and amulet's symbols of the cradle in Polissia hut interior. Except of existed recourses and scientific literature the research base has been presented with the field ethnographic data collected in Rivne Polissia villages. The authors have limited themselves to covering only the one component among traditional furniture variety (the cradle) which Polissia people used as a special typological group in simultaneously plain and monumental interior of a rural multi-member family, as the means of the amulet for child's life and generation immortality.

The research methodology deals with the use of the cradle compositions sense analysis. The authors have involved the facts of linguistic analysis towards this furniture item defining. It has been identified the local characteristics of the construction, types, shape, sizes, technological approaches of *swing instrument* making in a history aspect.

The scientific novelty. For the first time the cradle has been analyzed as the special typological group of children traditional furnishing in Polissia hut interior defining presented local characteristics in its compositional structure.

The research practical importance has concerned with the possibility to create the installation of Rivne Polissia cradles that will develop a sacral sense of exhibition interior.

Key words: Rivne Polissia, hut, interior, furnishing, bassinet, cradle.

Надійшла до редакції 22.11.2018 р.

ЗМІСТ

<i>Постоловський Р. М.</i> Вітальне слово	3
<i>Виткалов С. В., Виткалов В. Г.</i> Культурна діяльність як предмет наукового аналізу	4

Розділ I. ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНА РЕТРОСПЕКТИВА ЛЮДСЬКОЇ ТВОРЧОСТІ

<i>Бондарчук Я. В.</i> Відображення найдавніших культів у сакральних календарях палеоліту	8
<i>Чечельницька Г. В.</i> Крос-культурні компетенції в процесі крос-культурної взаємодії	16
<i>Марцинковський С. Л., Марцинковська І. М.</i> Україна та європейський культурно-освітній простір	22
<i>Кучина Н.І., Поліщук А. В.</i> Розвиток клубної діяльності в історичному аспекті	28
<i>Глушук О. Г., Малійчик В. С.</i> Рівненщина крізь призму державного архіву Рівненської області	34
<i>Логвиченко А. С., Казначєєва Л. М.</i> Діяльність музеїв м. Новоград-Волинського	39
<i>Підцерковна Я. Й., Павлунь В. Р.</i> Дитяче умеблювання в інтер'єрі поліської хати: колиска	45

Розділ II. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ КУЛЬТУРНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

<i>Діба О. П., Тадля О. М.</i> Компетентнісно-орієнтовані завдання в системі вищої освіти у сфері культури і мистецтв	53
<i>Давидовський К. Ю.</i> Синтез видів музичної пам'яті як методологічний чинник подолання естрадного хвилювання у студентів виконавських факультетів закладів музичної освіти	59
<i>Кобрин Н. В.</i> Особливості аудіальних форм роботи на уроках української музики у спеціалізованій освіті	65
<i>Обух Л. В.</i> Особливості підготовки менеджерів музичної культури у вищих мистецьких навчальних закладах	72
<i>Мельничук Ю С.</i> Начальна вистава як засіб розкриття фахових здібностей студентів	77
<i>Лобан Т. Й.</i> Анатомія танцю як складова у підготовці майбутнього хореографа	83
<i>Мохнюк Р. С.</i> Культуротворча складова майстер-класів у системі андрагогіки	87
<i>Самохвалова А. І., Онищенко Н. Г.</i> Проблеми викладання еколого-правових дисциплін на прикладі курсу «Екологічне право» у технічних вищих навчальних закладах	94
<i>Натаров В. П.</i> Деякі методичні прийоми управління інформацією діяльністю студентів на лекції	98
<i>Стихун Н. В.</i> Розвиток професійної майстерності вчителів засобами театрального мистецтва у сучасних умовах загальноосвітньої школи	103
<i>Гаврилюк Л. В., Казначєєва Л. М.</i> Формування творчої особистості у літературно-мистецькій студії Сарненського районного будинку дітей та молоді	109
<i>Романюк О. В.</i> Організація функціонального простору для початкових класів	114

Розділ III. КУЛЬТУРНО-МИСТЕЦЬКА ПАРАДИГМА УКРАЇНИ В РОЗМАЇТТІ ВИЯВІВ

<i>Маркевич Л. А.</i> Від історичної генези балетної форми до театральньо-сценічного коду національної балетної вистави	120
<i>Волошина Л. П.</i> Класичний танець як основний напрям хореографічної освіти	127
<i>Шевченко М.</i> Муніципальна капела бандуристів м. Івано-Франківська: історія становлення, творча діяльність, мистецькі здобутки	133
<i>Легка І. П.</i> Фундаментальні принципи обробки танцювального фольклору та методи їх використання в народно-сценічній хореографії	137
<i>Цімох Н. І.</i> Становлення та розвиток жанрів радянського телебачення	143
<i>Чорна К. В.</i> Феномен інфотейнменту в телевізійних програмах	148
<i>Ляхтюк І. Р.</i> Перекладання барокової органної музики для баяна : на прикладі органної токати і фуги Ре- Мінор Й. С. Баха	153
<i>Чикалюк Г.</i> Історіографія досліджень музичного життя Рівненщини доби державної незалежності України	157
<i>Велінець Б.</i> Колекціонування творів ювелірного мистецтва : специфіка утворення зібрань	164
<i>Глуцук О. Г., Бартош К. С.</i> Publicart як сучасна культурно-мистецька практика: вітчизняний та зарубіжний досвід	170

Розділ IV. ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОЇ ВИЩОЇ ШКОЛИ

<i>Черепанин М. В.</i> «Крила мрії» як форма реалізації мистецької практики в сучасних умовах.....	176
<i>Костюк Л. К., Усик О.</i> «Серпанок» в українському народному вбранні: культурологічний аспект	178
<i>Гадзицька С. Р.</i> Кетрін Менсфілд : від короткого оповідання до світового визнання	183
<i>Вальд Б.</i> Регіональні програми українського друку: досвід Рівненщини	186

CONTENTS

<i>Postolovskiy R.</i> Congratulatory word	3
<i>Vytkalov S., Vytkalov V.</i> Cultural activity as a subject of scientific analysis	4

Part I. HISTORICAL AND CULTURAL RETROSPECTIVE OF HUMAN CREATIVITY

<i>Bondarchuk Y.</i> The ancient cults reflection in the paleolithic sacred calendar	8
<i>Chechelnytska H.</i> Cross-cultural competences in implementation of the cross-cultural communication process	16
<i>Martsynkovskiy S, Martsynkovska I.</i> Ukraine and European cultural and education space	22
<i>Kuchyna N., Polishchuk A.</i> Development of club activities in the historical context	28
<i>Glushchuk O., Maliychyk V.</i> Rivne region through the prism of the state archive of the Rivne region	34
<i>Logvichenko A., Kaznacheieva M.</i> The work of the museums of Novohrad-Volynsky	39
<i>Pidserkovna Y., Pavlun V.</i> Children furnishing in polissia hut interior: a cradle	45

Part II. THEORETICAL AND METHODOLOGICAL ASPECT OF CULTURAL ACTIVITY

<i>Dyba E., Tadlya A.</i> Competent – oriented challenges in the system of higher education in the sphere of culture and arts	53
<i>Davydovskiy K.</i> Synthesis of types of musical memory, considered as a methodological factor for overcoming variety excitement among students of the performing departments of musical education institution	59
<i>Kobryn N.</i> The features of the auditing methods of training at Ukrainian music lessons at specialized education	65
<i>Obukh L.</i> Training of managers of music culture in higher art educational establishments	72
<i>Melnichuk Y.</i> Modality of the register : current trends and formation of the worldwide	77
<i>Loban T.</i> Anatomy of dance as a composition for the preparation of the future choreographer	83
<i>Mokhnyuk R.</i> Cultural composition of master classes in the system of adaptation	87
<i>Samokhvalova A, Onischenko N.</i> The main problems of teaching ecological and legal disciplines on the basis of a course «Environmental law» in the technical higher educational institutions	94
<i>Natarov V.</i> Some teaching methods for managing students’ cognitive-activity at lectures	98
<i>Stykhun N.</i> Development of professional skills of teachers by means of theatrical art in the modern conditions general school	103
<i>Gavrulyuk L., Kaznacheieva L.</i> The formation of a creative person in the literary and artistic studio of Sarny district house of children and youth	109
<i>Romanyuk O.</i> Organization of functional space for initial classes	114

Part III. PEDAGOGICAL PROBLEMS OF MODERN HIGH SCHOOL

<i>Markevych L.</i> From historical genesis of ballet form to theater scenic code of national Baltic performance	120
<i>Voloshyna L.</i> Classical dance as the basic aspect of choreographic education in high school	127
<i>Shevchenko M.</i> Municipal Capella of bamdurist of the city Ivano-Frankivsk: history of development, creative, performing activity	133
<i>Lehka I.</i> Fundamental principles of processing of dance folklore and dance folklore and methods of their use in folk stage choreography	137
<i>Tsimokh N.</i> Tendencies of becoming and development of genres of soviet television	143
<i>Chernaya C.</i> The phenomenon of infotainment is in telecasts	148
<i>Lakhtiuk I.</i> The transposition of baroque organ music for the accordion on the example of J.S. Bach's tokati and fugue D-moll	153
<i>Chykalyuk G.</i> Historiography of studies of musical life of the Rivnensshyna during the period of state independence	157
<i>Velinets B.</i> Festival tourism as a significant component of the event tourism in Rivne region	164
<i>Glushchuk O., Bartosh K.</i> Ublicaret as a modern cultural and artistic practice: domestic and foreign experience	170

Part IV. CULTURAL AND ARTISTIC PARADIGM OF UKRAINE IN THE DIVERSITY OF MANIFESTATIONS

<i>Cherepanyn M.</i> Vasylovych «Wings of dream» as a form of realization of artisti practice in modern conditions»	176
<i>Kostiuk L, Usyk O.</i> Gauze use in Ukrainian folk costume: culturological aspect	178
<i>Hadzytska S.</i> Katherine Mansfield: from a short storyto world recognition	183
<i>Vald B.</i> Program of the providing of Ukrainian book to local population (in the example of Rivne region)	186

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ

АЛЬМАНАХ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА «АФІНА» КАФЕДРИ КУЛЬТУРОЛОГІЇ ТА
МУЗЕЄЗНАВСТВА РІВНЕНСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ГУМАНІТАРНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

ВИПУСК 18

Наукове редагування і коректура – *проф. Виткалов В.Г.*
Упорядкування, верстка та макет – *проф. Виткалов С.В.*
Відповідальний за випуск – *Виткалов В.Г.*

Підписано до друку 24.11.2018. Замовлення № 227/1.
Формат 60x84 1/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. арк. 21.8. Наклад 100 прим.

Адреса редакції: м. Рівне, вул. С. Бандери, 12.
Рівненський державний гуманітарний університет
Кафедра культурології та музеєзнавства. Тел. 0(362) 63-42-62

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ КУЛЬТУРОЛОГІЇ: Альманах наукового товариства «Афіна» кафедри культурології та музеєзнавства. Вип. 18 / За ред. проф. С. В. Виткалова. Рівне : РДГУ, 2018. 195 с.

*Свідотство про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації, серія КВ № 15561-4033 Р.
Зареєстрованого Міністерством юстиції України, наказ № 1489/5 від 18.08.2009 р.*

ISBN 978-966-8424-77-9

**ББК 71.0
УДК 08:168.522**

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
33028, м. Рівне, вул. С. Бандери, 12